

SMMM SGS MALİYET MUHASEBESİ

Eğitmen: Doç. Dr. Murat Demet

TANIMLAR

Muhasebe Maliyeti : Sonuca ulaşmak için yapılması gereken giderler toplamıdır.

Fırsat Maliyeti : Karar seçenekleri arasında birini tercih etmek nedeniyle diğerinden kaçırılan net kazançtır.

Ek Maliyetler: Türlü seçenekler arasında bir tanesinin seçilmesi durumunda, toplam maliyetlerde ortaya çıkan değişikliklerdir.

Batmış Maliyet: Bir karar işlemi sırasında o karardan etkilenmeyen maliyetlere batmış maliyetler denir.

Harcama: Bir mal, fayda ve hizmet sağlanması veya herhangi bir edim karşılığı olmaksızın ortaya çıkan bir yükümlülük nedeniyle yapılan ödeme ve borçlanmalardır.

Tükenmiş Maliyet: Peşin ödenmiş giderlerin cari döneme ait kısmıdır.

Tükenmemiş Maliyet: Cari dönem içerisinde tüketimi gerçekleşmemiş Stoklar, Özel Maliyetler, peşin ödenmiş giderler aktifleştirilmiş gider ya da tükenmemiş maliyet olarak kabul edilir.

Dönüştürme Maliyeti: Üretim esnasında hammadde ve malzemenin işlenip mamul haline getirilmesine kadar katılan maliyetlerdir. İşçilik ve Genel üretim giderinin bileşiminden oluşur. İşlem gideri ve şekillendirme maliyeti olarak da adlandırılmaktadır.

Gider: Hasılat elde etmek amacıyla tüketilen maliyetler toplamıdır.

Zarar: Belirli bir döneme ait giderler toplamının, o dönem hasılatından fazla olan kısmıdır. Diğer bir ifade ile işletmeden çekilen ve konan değerler hariç olmak kaydı ile dönem sonu öz sermayesi ile dönem başı öz sermayesinin karşılaştırılması suretiyle bulunan negatif farktır.

Direkt Gider: Belirli bir mal veya hizmetin üretime doğrudan doğruya herhangi bir dağıtım anahtarı kullanmadan yüklenebilen giderlerdir.

Endirekt Gider: Belirli bir mal veya hizmetin üretim maliyetine doğrudan doğruya yüklenmeyip birtakım dağıtım ölçüleri ile yüklenebilen giderlerdir.

Sabit Giderler: Belirli bir zaman dilimi ve hacmi içinde faaliyet hacmindeki artış ve azalışlardan etkilemeden aynı kalan giderlerdir.

Yapısal Giderler: İşletmenin yapısına bağlı olarak ortaya çıkan ve zorunlu olan maliyetlerdir.
(Amortisman Giderleri)

Programlanmış Giderler: Yöneticilerin alacakları kararlardan etkilenen ve vazgeçilebilir nitelikte olan maliyetlerdir. (Reklam, AR-GE giderleri)

Değişken Giderler: Faaliyet hacmine bağlı olarak artan veya azalan giderlerdir.

Yarı Değişken Giderler: Yarı değişken giderler; Faaliyet hacmi durduğunda tamamen ortadan kalkmayan ancak faaliyet hacmine bağlı olarak artan veya azalan giderlerdir. Bakım onarım Giderleri

Yarı sabit giderler: Belirli bir faaliyet aralığında sabit olan bu hacim aşıldığında sıçramala gösteren giderlerdir.

Maliyet Muhasebesinin Amaçları

- I. Üretilen mal ve hizmetlerin birim maliyetlerini ölçmek
- II. Stokların değerlerini hesaplamak
- III. Geleceğe yönelik planların yapılmasına yardım etmek
- IV. Giderlerin kontrolünü ve kalite standardını korumak
koşulu ile olanaklar ölçüsünde maliyetlerin
düşürülmesini sağlayacak yöntemleri geliştirmek
- V. Seçenekler arasında karar vermek durumunda olan
yöneticilere maliyetle ilgili düzenli, etkili ve güvenilir
bilgiler vermek

Birinci Dağıtım : Giderlerin gider yerlerine dağıtımıdır

İkinci Dağıtım : Yardımcı üretim ve yardımcı hizmet gider yerleri giderlerinin esas üretim gider yerlerine dağıtılmasıdır.

Üçüncü Dağıtım : Esas üretim gider yerlerinde toplanan giderlerin (maliyetlerin) üretilen mamullere dağıtılmasıdır.

BASİT DAĞITIM

Yardımcı Gider yerlerinin birbirlerine sunmuş oldukları hizmet alışverişlerini dikkate almayan, giderleri sadece esas üretim gider yerleri ile dönem gider yerleri ve varsa yatırım gider yerleri arasında dağıtan gider dağıtım yöntemidir.

MATEMATİKSEL DAĞITIM

Her bir yardımcı gider yerinin birbirine sunduğu hizmet alışverişini tam olarak dikkate alan ve dağıtım yaparken denklemler yoluyla dağıtımın gerçekleştirildiği yöntemdir.

KADEMELİ DAĞITIM

Yardımcı Gider yerlerinin birbirlerine sunmuş oldukları hizmet alışverişlerini kısmen dikkate alan, giderleri aynı zamanda esas üretim gider yerleri ile dönem gider yerleri ve varsa yatırım gider yerleri arasında dağıtan gider dağıtım yöntemidir.

STANDART DAĞITIM

Dağıtımda fiili giderler değil, önceden saptanmış (bütçelenmiş) gider tutarları esas alınır. Fiili giderler ile önceden belirlenmiş giderler arasındaki farklar ise basit dağıtım yöntemiyle dağıtılarak sıfırlanır.

KARŞILIKLI (TURLAMALI)

Dağıtımına tabi gider yerlerinden birbirine karşılıklı olarak sürekli git gel turları halinde gider payı vermek suretiyle dağıtılacak gider toplamlarına ulaşan ve sonra bu toplamaları bir kerede hizmet verilmiş tüm gider yerlerine dağıtan yöntemdir.

Genel Üretim Giderleri; Üretimle alakalı olup, 710 - Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri, 720 - Direkt İşçilik Giderleri dışındaki kalan tüm giderlere 730 - Genel Üretim Giderleri denmektedir. Bu giderlerin bir bölümü sabit, bir bölümü de değişken niteliktedir.

ENDİREKT MALZEMELER**Düğme**

Yardımcı Malzeme

Makas

İşletme Malzemesi

ENDİREKT İŞÇİLİKLER**Ustabaşı**

Yönetici İşçilik

Çırak

Yardımcı İşçilik

ÇALIŞMA İLE ALAKALI 720 - DİG	YASA VE SÖZLEŞME İLE ALAKALI 730 - GÜG
• Esas (Normal) Ücretler • Fazla Çalışma Ücretleri Normal Kısmı • Üretim ve Verimlilik Primleri	• Hafta ve Genel Tatil Ücretleri • Fazla Çalışma Zamları • Gece / Vardiya Zammı • Sosyal Yardımlar • Sağlık Giderleri • İzin Ücreti • Harçlıklar • İşçi Yollukları • Kıdem Tazminatı • İhbar Tazminatı • Eğitim ve Staj Giderleri • Yasal İşveren Payları • Diğer İşçilikler

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ

Fazla çalışma ücreti her koşulda **direkt işçilik** olarak kabul edilirken fazla çalışma zamları normal kapasite koşullarında özel bir sipariş ile ilgili ise, Direkt işçilik maliyetlerine, kapasite açıklarını gidermek vb. genel bir amaca yönelik ise, endirekt İşçilik olarak genel üretim maliyetlerinde izlenmelidir.

ESAS ÜCRET (720 – DİG)

FAZLA ÇALIŞMA NORMAL KISIM (720 – DİG)

FAZLA ÇALIŞMA ZAMLI KISIM

Özel Sipariş
(720 – DİG)

Olağan Mesai
(730 – GÜG)

BOŞA GEÇEN ZAMAN KARŞILIĞI ÜCRETLER VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Boşa geçen zaman, bir işçinin çeşitli nedenlerle üretim faaliyetlerinde bulunmadan boşa harcadığı zamanı açıklamaktadır.

İşletmenin Elinde Olan Sebepler

- Tesis, makine ve cihazların arızalanması,
- İlk madde ve malzemelerin ya da ara mamullerin üretime zamanında verilememesi,
- Sipariş yetersizliğinden üretimin normal kapasitenin altında kalması,
- Yardımcı araç-gereç ya da hizmetlerin yetersizliği,
- İlk madde ve malzemelerdeki kalite sorunları,
- İş talimatı ve prosedürlerindeki eksiklikler,
- Enerji sıkıntısından doğan kısıtlamalar ve aksaklıklar.

730 – GENEL ÜRETİM GİDERİ

İşletmenin Elinde Olmayan Sebepler

- Grev,
- Yangın,
- Sel
- Doğal Afetler
- Enerji sıkıntıları

680 – ÇALIŞILMAYAN K.G.ZARAR